

Uniwersytety trzeciego wieku w Polsce w 2018 r.

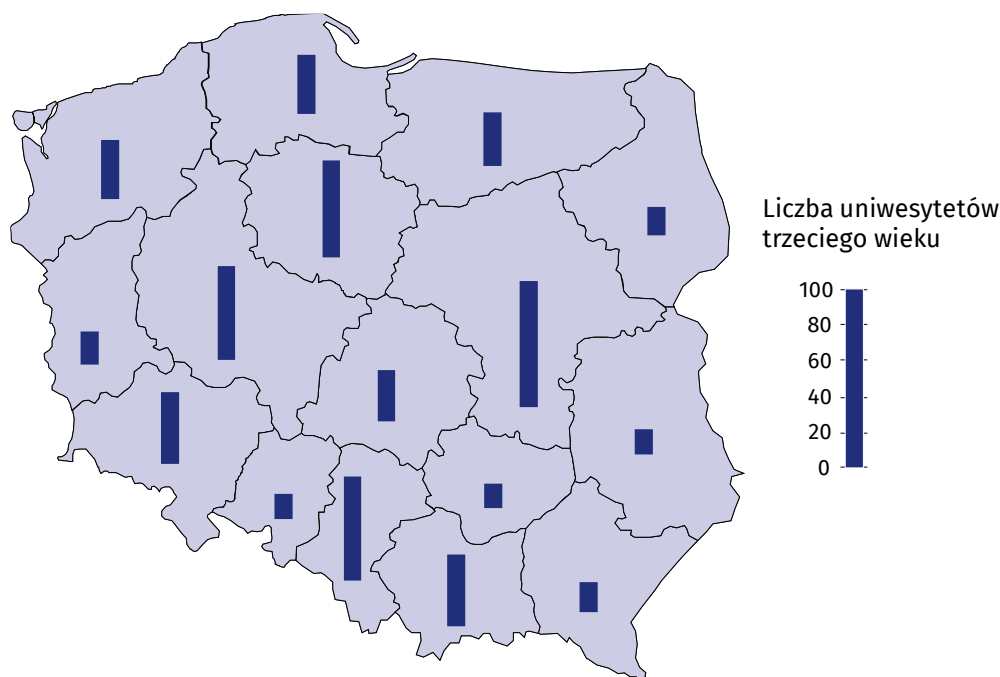
29.03.2019 r.

 640

uniwersytetów trzeciego wieku prowadziło działalność w 2018 r. (liczba zrealizowanych sprawozdań wzrosła o 29,1%)

W 2018 r. w Polsce działało **640 uniwersytetów trzeciego wieku**, tj. podmiotów, których głównym celem jest działalność edukacyjna, integracja oraz aktywizacja osób starszych w celu poprawy jakości życia oraz zwiększenia ich uczestnictwa w życiu społecznym. Uniwersytety trzeciego wieku (UTW) działały na terenie **wszystkich województw**, z tego najwięcej 80 jednostek, położonych było na terenie województwa mazowieckiego.

Mapa 1. UTW w Polsce

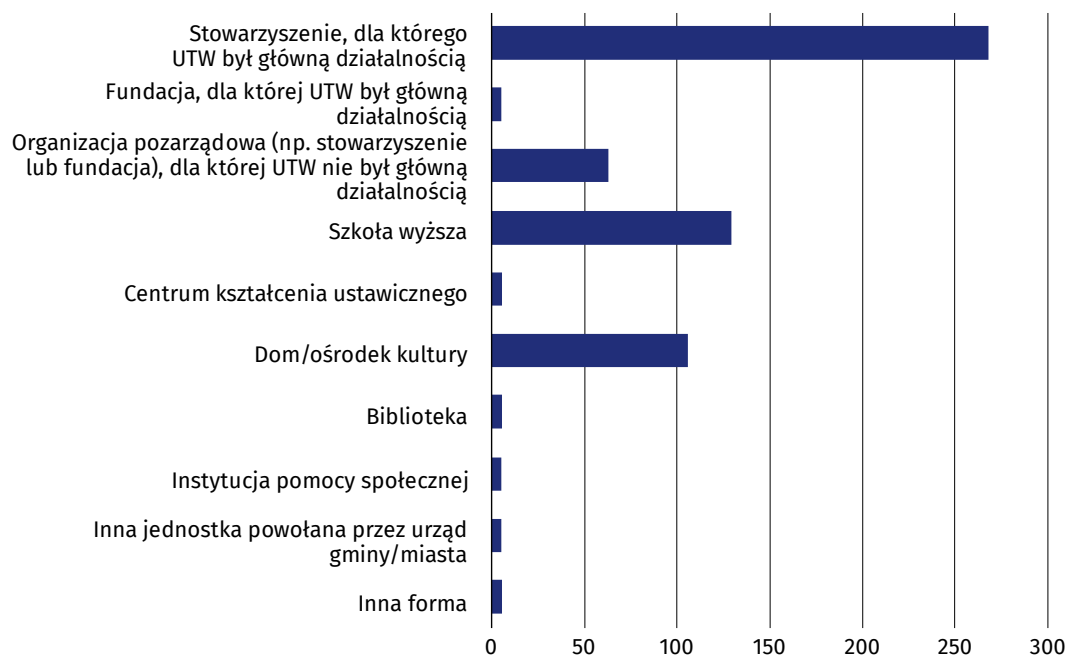
W badaniu statystycznym przeprowadzonym w 2018 r. wzięło udział 599 spośród 640 działających uniwersytetów trzeciego wieku

Najwięcej UTW umiejscowionych było w woj. mazowieckim (12,5% ogólnej liczby UTW), a najmniej w woj. lubelskim, opolskim i świętokrzyskim (po 2,5%)

Forma organizacyjno-prawna uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce

Polskie UTW posiadały zróżnicowaną formę organizacyjno-prawną, tj. działały w strukturze rozmaitych organizacji czy instytucji. Ponad 56% uniwersytetów dla seniorów funkcjonowało w strukturze organizacji pozarządowych, w tym 44,7% było stowarzyszeniami założonymi wyłącznie w celu prowadzenia UTW. Ponadto UTW działały również przede wszystkim w strukturze uczelni – 21,5% oraz domów i ośrodków kultury – 17,7%.

Wykres 1. Formy organizacyjno-prawne UTW w Polsce

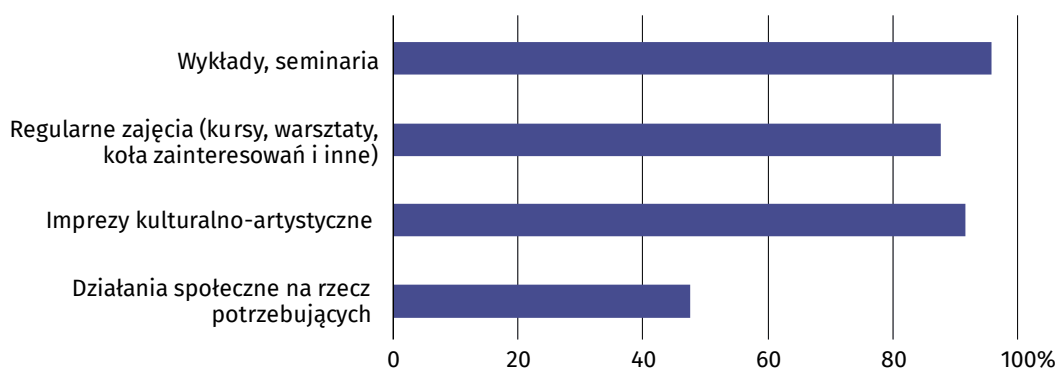

Oferta programowa uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce

Zadaniem uniwersytetu trzeciego wieku jest przede wszystkim organizowanie i prowadzenie wykładów, seminariów, zajęć regularnych, w tym warsztatów, kursów, kół zainteresowań, a także działalność kulturalno-artystyczna i nierzadko działalność społeczna na rzecz potrzebujących. Spośród UTW, które wzięły udział w badaniu statystycznym, 575 jednostek miało w ofercie edukacyjnej wykłady i seminaria. Nieco mniej, tj. 526 UTW, oferowało słuchaczom zajęcia regularne, wśród których dominowały zajęcia sportowe i ruchowe (88,2%), kursy językowe (81,4%) oraz zajęcia artystyczne (73,0%). Blisko 70% UTW oferowało słuchaczom zajęcia komputerowe. W skali kraju średnia frekwencja udziału słuchaczy w zajęciach regularnych wyniosła ponad 63%, a dziewięć UTW wykazało 100% frekwencję.

W roku akademickim 2017/18 UTW w Polsce zorganizowały 20,7 tys. wykładów, z których blisko jedna trzecia miała charakter otwarty

Wykres 2. UTW według form prowadzonej działalności edukacyjnej i aktywizującej

Inną formą działalności UTW są imprezy kulturalno-artystyczne, które oferowało swoim słuchaczom 550 uniwersytetów. Najpopularniejsze wśród nich były wyjazdy, wycieczki i rajdy turystyczne, które zorganizowało 98,8% UTW, a także wyjścia do kina, teatru, muzeum czy innych instytucji kultury (92,1%).

Odmienną w charakterze działalnością, realizowaną przez 285 jednostek, były działania społeczne na rzecz osób potrzebujących spoza UTW. Pomoc słuchaczy była skierowana głównie do osób starszych (w 67,7% uniwersytetów), społeczności lokalnej (63,7%) oraz dzieci i młodzieży (52,3%).

Kadra dydaktyczna UTW

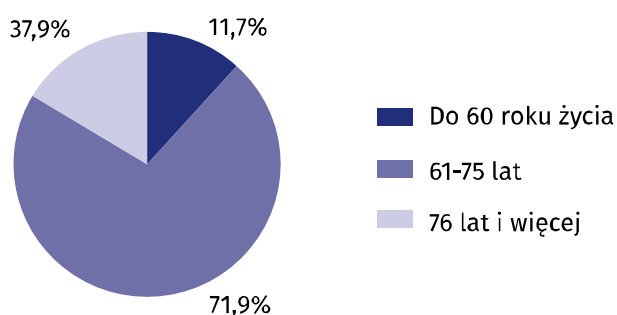
Uniwersytety trzeciego wieku zapraszały do współpracy lub zatrudniały osoby prowadzące wykłady i seminaria oraz zajęcia regularne. Pośród blisko 14 tys. wykładowców, najliczniejszą grupę stanowili nauczyciele akademicy (bez lektorów i nauczycieli języków obcych) – ponad 4,1 tys. Cześć kadry dydaktycznej 41,1% pracowała na rzecz UTW nieodpłatnie. Największą grupę nieodpłatnie prowadzących zajęcia lub wykłady stanowili sami słuchacze (85,1%), natomiast najczęściej UTW ponosiły wydatki na opłacenie zawodowych instruktorów i trenerów – ponad 77% z nich otrzymało wynagrodzenie za pracę.

Słuchacze UTW

We wszystkich badanych UTW w Polsce studiowało łącznie 113,2 tys. słuchaczy, w tym 95,4 tys. kobiet. Najwięcej studiujących seniorów to osoby w wieku 61-75 lat (71,9%). Pod względem poziomu wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem średnim (50,5%), a w przekroju według statusu na rynku pracy najwięcej słuchaczy miało status emeryta (87,9%).

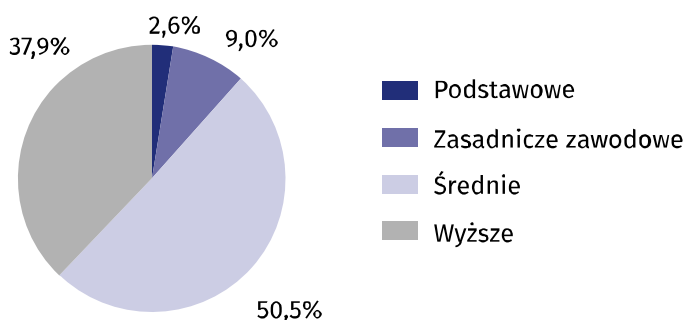
W 363 (60,6%) UTW limit wieku był warunkiem, aby zostać słuchaczem

Wykres 3. Słuchacze UTW według wieku

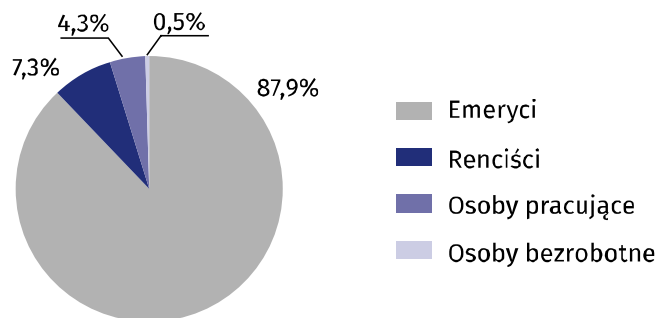

Największy uniwersytet trzeciego wieku w Polsce liczył 2536 słuchaczy

Wykres 4. Słuchacze UTW według poziomu wykształcenia

Wykres 5. Słuchacze UTW według statusu na rynku pracy

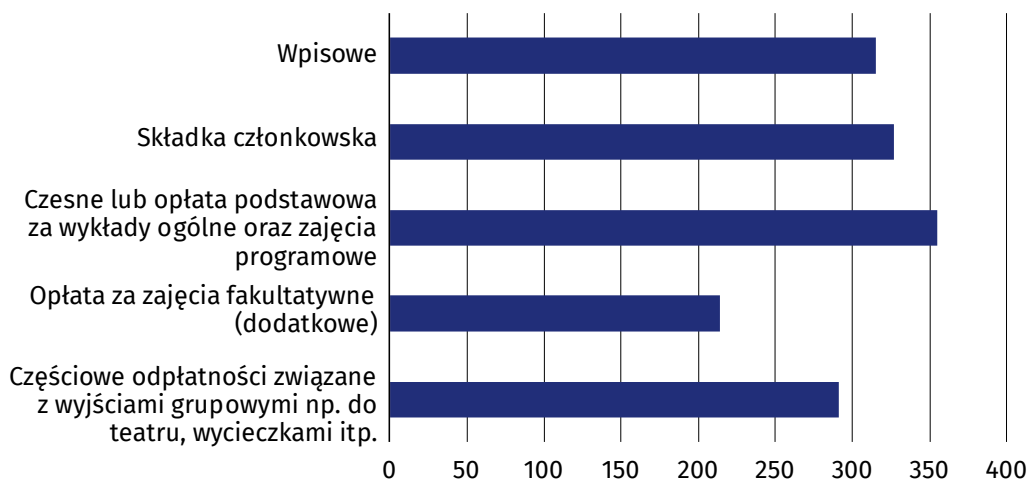

Opłaty na rzecz uniwersytetów trzeciego wieku

Uniwersytety trzeciego wieku w Polsce utrzymywały się przede wszystkim ze środków pobieranych od kandydatów i słuchaczy. Opłaty słuchaczy (wpisowe, czesne, opłaty za zajęcia) dla 35,9% jednostek były głównym źródłem dochodu. Dla 24,7% uniwersytetów głównym źródłem finansowania były natomiast dotacje ze środków samorządowych. Budżety na prowadzenie działalności uniwersytetów trzeciego wieku były bardzo zróżnicowane – od 110 zł do ponad 2 mln zł.

95,5% UTW pobierało opłaty od swoich słuchaczy

Wykres 6. UTW według rodzaju opłat pobieranych od kandydatów i słuchaczy

355 UTW (tj. 59,3%) pobrało od słuchacza roczną kwotę czesnego lub opłatę podstawową za wykłady ogólne i zajęcia programowe w wysokości 1 zł

Opracowanie merytoryczne:

Urząd Statystyczny w Gdańsku
Katarzyna Adamska

Tel: 58 768 3153

e-mail: k.adamska@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Dawidziuk

Tel: 22 608 3475, 22 608 3009

e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

tel.: 22 608 3491, 22 608 3804

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Uniwersytety Trzeciego Wieku w roku akademickim 2014/2015](#)